

לתולדות ועד הלשון

מכתב להמנוח רי"מ פינס *

כבוד הרב החכם וכו' מהרי"מ פינס

חבר לועד הספרות לחכמה „שפה ברורה“

בישיבת הועד ביום י"ג אדר שקלו וטרו ארות דבורי חכבוד והנמוס, ויחליטו: אף כי פה המנהג לשאל בשלום חבר בכל שעות היום בלי חברל במלת שלום. בכל זאת נכון לאמר בבקר: צפרה טובה (בשנוי קצת, בצורה עברית) והעונה יענה: שוכה ומברכת, להערב הציע כך יהודה רמשה טובה, אך האדון ילין מתנגד לזה, כי במלת צפרה טובה יש נעימות, ורמשה היא מלה כבדה, בגלל המ"ם והש"ן, ועוד לא מצא לברכת הערב משה מתקנת ומתקבלת על הלבי).

בברכת שלום של שבת תחליט הועד על פי חזרת האדון ילין לשנות מעט ממטבעה שטבעו הספרדים בחתשוכה: שבת שלום ומברך (חמתנגדה לתדקדוק, כי שבת נקבת ומברך זכר, ומלבר זה שלום שם ומברך תאר) ויטבע הועד המטבעה הזאת: שבת שלום וברכת.

לחמשג של בושח מפני הכבוד (sich genieren) חציע כך יהודה חתחם--על פי הנמצא בתלמוד: חוזה דקא מחסם (שבת קט"ד וב"ק כ"ג): ועל פי לשון ערבית חסם, והאדון ילין תמך החצעה הזאת, וכן חסמו יתר החברים, גם על פי משמעתו בכתוב: לא תחם שור בדישו.

לחמשג של נסות תהפך מדרך ארץ, מדרכי הנמוס, חציע כך יהודה נפתן הנמצא במסכת דרך ארץ, והאדון ילין תמך זה על פי לשון ערבית, ג'פי, רק כי לפי דעתו של האדון דוד ילין טוב לעשות לזה

(*) בין כתבי המנוח, חבר ועד הלשון י. מ. פינס ו"ל נמצאים גם כתבי יד חשובים בנוגע לעניני שפתנו בראשית תנועת החתמה, השכתב חנוכתי נשלת, אליו מאת בן-יהודה באדר תר"ג, כתחלת יסוד האגודה „שפה ברורה“ והועד הספרותי שעל ידה, הוא ועד הלשון חנוכתי בראשית יצירתו.

(1) פר ילין תשתש את"כ כספרו „מקרא דפי חס"י בשפת „עלפה טובה“.

(חזרת השורך).

משקל עברי נפי, ע"ש נקי עני; גם בן־יהודה מסכים עמו בזה, רק כי דעתו שגם משקל גפתן נצרך מאד, ויש לו גון אחר מעט ממשקל גפי, כמו שיש גון אחר למשקל גאותן מאשר למשקל גא, גאה, שהאחרון הוא שכן טבעו, והראשון גאותן למי שאומנותו בכך, שמתפאה, מתהדר בכך, וכן נפי לאדם שמטבעו יש בו המדה חזאת, והשני, גפתן, למי שמתהדר, מראה גפתניותו לכל.

שם כבוד לנערה צעירה לא מצא עוד הועד שיתקבל על הלב ובכל זאת החליט הועד, כי בלי שם כבוד אי אפשר, ולהשתמש בחשם גברתי לעלמה בת שתים עשרה גם כן אי אפשר. הועד שואל את דעתו בזה. הארון ילין ובן יהודה נוטים לעשות שם ההקטנה על משקל ית הרגיל בתלמוד ולאמר: גברית או אדונית או אולי טרית טן מרת. יודיעני נא כבודו מה דעתו על כל זה.

המלים אשר שלח כבודו להועד עוד לא שקלו וטרו בחן, ותניחו אותן לישיבת הבאה.

ידידו מכבודו בן יהודה

הוצאות "ועד הלשון העברית" בירושלם

- (א) "אל תאמר-אמר", תקון השניאות השגורות בדבור המחיר עשריה אחת.
- (ב) זכרונות הדברים של ועד הלשון, מחברת א' מחירה גרוש אחד.
- (ג) זכרונות ועד הלשון העברית מחברת ב' מחירה בשליק אחד.
- (ד) זכרונות ועד הלשון העברית מחברת ג' מחירה בשליק אחד.
- (ה) מנחי החשבון (רשימה מפרטת ממנחי החשבון) מחיר 2 עשריות.

מחיר המחברת

בא"י—בשליק אחד

בחו"ל—80 סנטים

ברוסיא—80 קופ.